

MARIA WTORKOWSKA

V SPOMIN PROFESORICI BOŻENI OSTROMĘCKI-FRĄCZAK
(1944–2024)

COBISS: 1.19

[HTTPS://DOI.ORG/10.3986/JZ.31.2.18](https://doi.org/10.3986/JZ.31.2.18)

*Enkrat začeto mora se končati:
Naravnost h koncu vsak začetek seže.
Tone Pretnar¹*

Bożena Ostromęcka-Frączak² je bila poljska jezikoslovka, ki je bila več kot 60 let povezana z Univerzo v Lodžu (Uniwersytet Łódzki) na Poljskem. Tam je leta 1962 začela študij polonistike, nato še rusistike in se takoj po končanem študiju zaposlila na Katedri za poljski jezik. Tam je dosegla vse znanstvene nazive, postavljala temelje loške glotodidaktike, izvajala znanstvene raziskave, pisala monografije in članke, mentorirala številne diplomante, magistrante in doktorande, recenzirala znanstvene publikacije, sodelovala pri habilitacijskih postopkih ter organizirala mednarodne znanstvene konference.

Bożena Ostromęcka-Frączak je pomemben del svojega akademskega delovanja posvetila Sloveniji. Dolga leta je bila pooblaščenka rektorja Univerze v Lodžu za neposredno sodelovanje z Univerzo v Ljubljani. Na njeno pobudo se je začelo izredno dragoceno sodelovanje med polonisti, slavisti, etnologi in pedagogi z obeh univerz; delovne stike je navezala tudi s sodelavci Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, vabila jih je na znanstvene konference in gostujoča predavanja na svoji matični univerzi v Lodžu, dr. Vlada Nartnika je pritegnila k pregledu in h korekturam *Slovensko-poljskega slovarja*, mlajše kolege pa tudi v komisije pri zagovoru disertacij njenih doktorandov na Univerzi v Lodžu. Njeno delo je zaznamovalo sodelovanje med poljsko in slovensko jezikoslovno

Maria Wtorkowska ■ Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta ■ mariozofia.wtorkowska@ff.uni-lj.si
■ <https://orcid.org/0000-0001-9317-2490>

- 1 Tone Pretnar, *Stkal sem ga iz štirih norih rim: Antona Pretnarja Zbranih grafomanij* 3. zvezek, ur. Miran Hladnik, Ljubljana – Kranj: Slava, 1993, 57.
- 2 Njeno raziskovalno delo v slovenskem prostoru je predstavljeno v prispevku Marie Wtorkowske, Profesorica Bożena Ostromęcka-Frączak – jezikoslovna vez med Poljsko in Slovenijo, *Jezikoslovni zapiski* 15.1–2 (2009), 287–292.

skupnostjo, predvsem na področju leksikografije, didaktike in kontrastivne analize jezika. V Sloveniji je preživela več let – najprej kot lektorica za poljski jezik na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani (1983–1991), pozneje pa kot gostujoča raziskovalka. V tem času je navezala tesne stike s slovenskimi kolegicami in kolegi in se dejavno vključila v slovenski jezikoslovni prostor. Njeno bivanje ni bilo omejeno na delo – bila je radovedna opazovalka slovenske kulture, natančna raziskovalka jezikovnih stikov in entuziastična promotorka medkulturnega dialoga.

S Tonetom Pretnarjem je pripravila prvi *Slovensko-poljski slovar* (izdan leta 1996 v Ljubljani), v katerem najdemo tako pojmovne kot pojasnjevalne ustreznice pa tudi bogato frazeološko gradivo. Njegova vrednost – tako znanstvena kot praktična – je neprecenljiva, in to v celotnem slovanskem merilu. Slovar je zasnovan z občutkom za potrebe uporabnikov – študentov, učiteljev in prevajalcev. Ni samo zbirka besed, ampak tudi most med jezikoma, zgrajen z izjemno skrbnostjo in spoštovanjem do obeh jezikov. V monografiji z naslovom *Zgodovina slovenskega slovaropisja (Historia leksykografii słoweńskiej)* iz leta 2007 najdemo pregled šestih stoletij zgodovine slovenskega jezika in kritično analizo okrog 85 leksikografskih del. V njej je prikazan boj Slovencev za lastno identiteto, predvsem pa za ohranitev lastnega jezika. Avtorica v delu ne le predstavlja zgodovinski razvoj slovenskih slovarjev, ampak tudi reflektira, kako se leksikografski postopki prepletajo s kulturnim kontekstom in jezikovno politiko. Knjiga je hkrati znanstvena razprava in osebno pričevanje o spoštovanju do slovenskega jezika in njegovih raziskovalcev.

Profesorica Bożena Ostromęcka-Frączak ni bila le raziskovalka, jezikoslovka, polonistka, slavistka, ampak tudi širokosrčna oseba, ki je bila zmeraj pripravljena pomagati ne glede na okoliščine. Nikogar, ki se je obrnil nanjo, ni odslovila – vedno je našla čas za pomoč in nasvete svojim kolegicam in kolegom, študentkam in študentom.

Srečanje z njo človeka res nikoli ni pustilo ravnodušnega, saj je bila zmeraj polna optimizma, energije in notranje moči, ki jih je znala prenašati na druge. Tako je vedno spodbujala sogovornika k udejanjanju njegovih načrtov ter sebi in drugim postavljala nove izzive, s katerimi se je vedno z neverjetno voljo uspešno spoprijemala. Znala je motivirati za delo z besedami in dejanji. Nikoli ni obupala in tega je učila tudi nas, svoje učence. Vsega tega se spominjamo tudi mi, njeni ljubljanski kolegi, in to štejemo za eno izmed odlik cenjene profesorice, zaradi katere si zasluži posebno priznanje in spoštovanje. Kljub stiskam in bolezni, ki ji jih je prineslo življenje, je do konca ostala nasmejana in močna.

Bożena Ostromęcka Frączek je s svojim delom in osebnostjo pustila močan pečat v slovenskem akademskem okolju. Njena odprtost, povezovalnost in strokovna natančnost so ostale v spominu vsem, ki so imeli priložnost sodelovati z njo.

Cześć Jej pamięci!